

"Şiirimiz karadır abiler"

MUSTAFA IRGAT- Sizin deyişinizle "sivil şair"lerimizden biriyle, geçen gün son şiir kitabınız Son Şiirler (gerçekten bu sizin son şiir kitabınız mı, gerçekte?) üzerine konuşurken şöyle dediğini hatırlıyorum: "Ece'nin bu kitabındaki (şiir) yazısı tartışılabilir, ama bu kitabın, bu şiirlerin arkasında bir şairin, bir kişilik'in, bir adamın durduğu ne tartışılabilir, ne de yadsınır... Şiir yazısı kadar, önemli olan o adamı görmektir." Sivil şairimizin bu sözlerine bir itirazınız ya da ekleyeceğiniz sözler var mı? Varsa nelerdir? Lütfen.

ECE AYHAN- Bu Yarımada'ya ('Khersonnesos') iki heykel dikmeye gelmiştik sözde: Çanakkaleli Melahat ve Lapsekili Priapos. (Lapseki coğrafyada baba memleketi Gelibolu'nun karşısındadır.)

Eski babamın, babalarımın mezarını, mezarlarını da kazıyorum.

Tam da Memo'nun *Sisli Puslu bir 17* kitabı taze çıkmıştı. Mehmet Doğan'ın (bu Mehmet Doğan, şiiri atlayan ünlü şiir otoritesi Mehmet H. Doğan değildir) bu kitabı bana Fellini'nin *Amarcord* filmini hatırlatıyor. Zaten sözcük 'Hatırlıyorum' anlamındadır. Fellini de, kendisinin söylediği gibi, dipte bir şair değil midir? Rimini ile Çanakkale'yi bitişirmemin nedeni biraz da Fransız Hasan'ın, Kırılğan Yücel'in, Serçe Abdi'nin, Tak Tak Levent'in, Deli Neşet'in, Kız İsmet'in, Ağzının Tadını Bilen Ali'nin, Yılan Süleyman'ın, Kleopatra Behice'nin, Taro'nun... şiirli yaşamları değil midir?

Ben Halil Turhanlı'nın küçük taşlarını, zavallı 'çatalak'ları düşünüyordum. İlginç soruların ulaştı bana. Böylece şimdilik *Çanakkale Aşireti*'ni bir yana bıraktım. Amuda kalkmayı dünyayı tersine çevirmek sanabilirler çünkü.

"Bir Parasız Yatılı"nın kendi üzerine doğrudan bir şeyler söyle-

mesi zor. Ama şunu yazarım: Kitabın gerçek adı "Son Sivil Şiirler" idi. Sözcüğü ben atlamışım.

Cem'de yayımlanan düzşiir denemelerinin adı da gerçekte "Çı-
rılçiplak Bir Türkçeyle" idi.

M. I.- Defter sayı on dokuzda, İlhan Berk'le yapılan bir söyleşide, Berk Oktay Rifat'ın fi tarihinde söylediği "benim düşüncelerim yoktur" sözünü "gerçekten de şairin düşünceleri yoktur aslında" diyerek teyit ediyor.

"Şiir, şiirde kalmaz efendiler! / Kalmamıştır da! / Evet, bir şiirde dizgi yanlışı olabilir! / Ama, baba düşüncede? Asla!" (Son Şiirler s. 13) diye yazan siz, bu 'şair-düşünce' bağlamında ne düşünüyorsunuz?

E. A.- Kim bilir belki de 'düşünce' denince başka şey anlıyorlar. (Oktay Rifat 1970'te padişahların içine girerek konuştuğu yeni şiirlerinde bir ortaokul tarih öğretmenin durgun ve eskimiş bakıştıydı. Nedense onun kuşağı tarihi kurcalamaktan kaçındı. Belki de düşünmek onların işi değildi.)

Her şeyi kurcalamak sivil şairlerle geldi galiba.

Bu uslu coğrafyada düşünce dünyası denen şey 'memurlar dalışı' değil mi sanki?

Güzelim Ren Düşüncesi ne kadar da uzaktadır?

Ben kendi köşemde 'baba düşünce' derim. Sezai Karakoç, İsmet Özel 'sıkı düşünce' diyebilirler.

M. I.- Bilebildiğim kadarıyla, Türk edebiyatında elli yıldır bir düşünce (fikir) eksikliği krizinden dem vurulur: "Türk cemiyetinin en büyük ihtiyacı Türk fikir adamıdır. Bizde niçin yetişmemiştir?" (Necip Fazıl Kısakürek-1941)

Türk düşünce adamlığına ivedi zorunluluklar gereği, 'soyunan' kimi "Şair-insan kimlikleri"ni düşününce şimdi, ister istemez sizin adınızı da andım, kalınca.

'Bir dahaki gelişte dünyaya' tarihçi-etikçi olmak istediğinizi bilerek, soruyorum: Söz konusu 'Şair-düşünce adamlığı kimliği' sizi ürkütmedi mi, ürkütmüyor mu hiç?

Bir de, 'Tarih' deyince aklıma hep 'Devlet' gelir. Ya sizin?

E. A.- Toplumbilimciliği ve siyaset bilimciliği aşmış bir düşünür Şerif Mardin örnek verilseydi yerinde olurdu. Verilmeliydi. Yoksa biz meramımızı anlatmak için Türkçe kullanmıyor muyuz? Şerif Mardin bu durumda "Nietzsche'ye benzer birini bile çıkarmayacağımızı" söyler.

Şimdi Ren Düşüncesi'ni filan bir yana bırakalım. Ankara'daki

Devlet ve İstanbul Aşireti düşünceye izin vermez. Vermiyor vesse-
lam!

Etikçi olmak isterdim elbet. Ama haddim değil. Ben yalnız olup bitenleri, insanı ve insanlı tarihi biraz ve kendimce ve bir ucundan kurcalıyorum o kadar.

Ey Mustafa Irgat! 'Tarih' deyince benim aklıma 'devlet' gelir demişsin. Sakız gazeteler Kamu İktisadi Teşebbüsleri devlete kambur diyorlar. Ama kimsenin aklına, devletin biz insanlara kambur olduğu gelmiyor! Bir gün *Devlet Adlı Bir Kambur* anlatısını yazacağım.

Ben, olsa olsa, deniz kıyısında ayrıkotlarını yolmaya çalışan küçük bir keşiş adayı olabilirim.

M. I.- To ma masi to muni. Ahbarın gıdın gıdın gıllangur! (Son Şiirler, s. 17) Sanırım ilki Rumca, ikincisi Ermenice "sinkaf küfürleri", ama yine de bana "akılötesi bir dil" in parçaları gibi geliyorlar. Sahi, sizin neredeyse kırk yıllık şiir serüveninizde "akılötesi" (suprarasyonel) bir dile de bittiğiniz, o dili de kitaplarınızda zaman zaman içkin kıldığınız görü-
lüyor. Yoksa yanılıyor muyum?

E. A.- Benim kurmaya çalıştığım dile gerçekliği kurcalamak isteyen Gerçekötesi bir dil denebilir belki, tabii denebilirse.

M. I.- Yazmakta "bir olmaz'ın, ham hayalin arkasındayım, peşindeyim!" diyorum demesine ama, Son Şiirler'den gayri bir de tuğla-kitap çıkarttınız işte: Şiirin Bir Altın Çağı (Gözleri açmak için ustura olarak da kullanılabilir, o ayrı).

Şimdi bir liseli parmağını kaldırırsa ve sorsa (hele şükür var böyle liseliler, tanıyorum): "Bu kitabınızı neresinden okumaya başlayalım? Baştan sona mı, sondan başa mı? Ya da sayfalara kuş (atmaca) bakışı dalışı yaparak mı?" Siz o liseliyi nasıl yanıtlardınız?

E. A.- Zaten beni yalnız liseliler ilgilendiriyor. Okunursa; verevine ve tersinden okunabilir.

Şiirin Bir Altın Çağı'nın alt adı "Ya da Fuhşun Bir Altın Çağı" olacaktı. Çünkü biz fuhşla iç içe iki kaşık gibi yaşadık.

M. I.- Şiirin Bir Altın Çağı'ndaki bir'den çok yazınızı, söyleşinizi (özellikle Acaba Fatih Kokmadı mı? s. 37. Bir Kent Kütüğü Denemesi: Beyoğlu 1-2-3-4-5 s. 107-117) bir şiir, daha doğrusu bir "düzşiir" tadı alırcasına yeniden okudum. Hal böyleyken, sizden hâlâ "orman kitabı" nız Devlet ve Tabiat (1973)'dakine benzer (koşut) sayfalar bekleyen şiirsever(!)ler mevcut. Bu vahim durumu ('vahim' çünkü bir okuyucu olarak kanım şu: Bir okur topluluğu için, fazlasıyla fazla-iyi şiirler yazdınız siz) neye yoruyorsunuz?

E. A.- Bir adamı tanımak için ara konaklar önemli değil. Onun nerede oturduğunu anlamak için biraz düzşiiirlere bakılırsa iyi olur!

1993, Cumhuriyet